

ADVIES

CRB 2018-2312

Tarieven van diensten, al dan niet gekoppeld aan een
betaalrekening

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

VERBRUIK
Bijzondere raadgevende commissie

Advies

Vergelijkbaarheid en aanduiding van tarieven van diensten,
al dan niet gekoppeld aan een betaalrekening

Brussel
28.09.2018

Inbehandelingneming

Bij brief van 25 juli 2018 heeft Minister van Economie en Consumenten Kris Peeters de bijzondere raadgevende commissie Verbruik (brc Verbruik) om advies gevraagd over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de aanduiding van de tarieven van diensten gekoppeld aan een betaalrekening en van de diensten die niet aan een betaalrekening gekoppeld zijn.

De subcommissie Financiële diensten werd belast met de voorbereiding van een ontwerpadvies, en is daartoe, onder het voorzitterschap van de heer Van Bulck (Febelfin) bijeengekomen op 30 augustus, 10 september en 13 september 2018. Aan de werkzaamheden namen deel: de dames Bovy (Test-Aankoop), De Cort (verslaggever, BV-OECO), Defosse (steunpunt voor de Diensten Schuldbemiddeling BHG) en Lenaerts (BNP Paribas), en de heren Boghaert (ACLVB), Quintard (ABVV), Steennot (voorzitter brc Verbruik) en Wynant (verslaggever, Febelfin)

De subcommissie kon voor haar werkzaamheden tevens een beroep doen op mevrouw Etienne (FOD Economie) en de heren Hanet (FOD Economie) en Majois (FSMA).

Het unanieme ontwerpadvies werd op 28 september 2018 ter goedkeuring voorgelegd aan de plenaire vergadering van de brc Verbruik, onder het voorzitterschap van de heer Reinhard Steennot.

Inleiding

Het ontwerp van koninklijk besluit dat ter advies voorligt beoogt het koninklijk besluit van 23 maart 1995 betreffende de prijsaanduiding van homogene financiële diensten op te heffen en te vervangen.

De wet van 22 december 2017 houdende wijziging en invoering van bepalingen inzake betaalrekeningen en betalingsdiensten in verschillende boeken van het Wetboek van economisch recht (B.S. 12 januari 2018) heeft onder meer in boek VII Betalings- en kredietdiensten van het WER een aantal wijzigingen doorgevoerd. Zo bepaalt artikel VII.4, §1, lid 3 dat:

“De Koning bepaalt, rekening houdende met de diensten met betrekking tot de betaalrekening die door de consument het vaakst gebruikt worden, en die voor de consument de hoogste kosten veroorzaken, zowel in totaal als per eenheid, welke de meest representatieve diensten zijn. Hij bepaalt eveneens de gestandaardiseerde termen en definities, het presentatieformaat en het gemeenschappelijk symbool van het desbetreffende informatiedocument, alsmede een verklarende woordenlijst. Hij kan deze wijzigen en aanvullen.”

De wet van 22 december 2017 vormt op haar beurt de omzetting van [Richtlijn 2014/92/EU betreffende de vergelijkbaarheid van de in verband met betaalrekeningen aangerekende vergoedingen, het overstappen naar een andere betaalrekening en de toegang tot betaalrekeningen met basisfuncties](#) (hierna genoemd de richtlijn PAD).

Het ontwerp van koninklijk besluit bestaat uit twee delen. Het eerste hoofdstuk behandelt de aan een betaalrekening verbonden diensten, terwijl het tweede hoofdstuk betrekking heeft op de niet aan een betaalrekening verbonden diensten. Het toepassingsgebied van dit ontwerp van koninklijk besluit is aldus ruimer dan de richtlijn PAD. Immers, omwille van de leesbaarheid en de coherentie werden een aantal bepalingen voor de niet aan een betaalrekening verbonden diensten overgenomen uit het KB van 23 maart 1995, dat zal worden afgeschaft.

Het ontwerp van koninklijk besluit behandelt aldus drie documenten die op Europees niveau werden geharmoniseerd en waarvan de doelstelling is om voor de consument een grotere transparantie te verzekeren van de kosten verbonden aan een betaalrekening, waardoor deze kosten gemakkelijker vergelijkbaar zijn. Het gaat met name om:

- een informatiedocument betreffende de vergoedingen, aan de consument te bezorgen in de precontractuele fase;
- een vergoedingenstaat, ten minste jaarlijks aan de consument te bezorgen;
- de lijst van de meest representatieve aan een betaalrekening verbonden diensten, met voor elk van deze diensten de gestandaardiseerde termen en definities die in de hierboven geciteerde documenten moeten worden toegepast.

ADVIES

1 Titel

De brc Verbruik stelt voor om in de titel van het KB de terminologie van de wet over te nemen. Hoofdstuk 1.1. van de wet verwijst immers naar de vergelijkbaarheid van de vergoedingen. Deze term vergelijkbaarheid zou ook in de titel van het KB moeten overgenomen worden.

“Koninklijk besluit betreffende de vergelijkbaarheid van de vergoedingen van diensten gekoppeld aan een betaalrekening en van de aanduiding van de vergoedingen en van diensten die niet aan een betaalrekening gekoppeld zijn”.

2 Overwegenden en Verslag aan de Koning

Dit besluit bevat maar een klein onderdeel van de informatieverplichtingen die op banken liggen. De samenhang tussen deze bepalingen is moeilijk te onderzoeken in het tijdsbestek voor de redactie van dit advies.

De brc Verbruik wenst hierbij enerzijds over-informatie te vermijden. Anderzijds wenst de brc Verbruik dat de consument op de best mogelijke en meest complete wijze wordt geïnformeerd over de tarieven die de financiële instellingen hanteren.

Om zeker te zijn dat aan deze bezorgdheden wordt tegemoetgekomen, vraagt de brc Verbruik dat het koninklijk besluit wordt aangevuld met een Verslag aan de Koning. Dit verslag zou het kader van de informatie en transparantieverplichtingen in verband met betaalrekeningen duidelijker kunnen schetsen. Dit KB staat immers niet alleen, en moet samen met andere regels gelezen worden. De brc Verbruik wijst hier onder meer naar de onderlinge samenhang van de informatiebepalingen uit het Wetboek voor Economisch Recht (met name de artikelen VI.3, VI.7, VII.15 en VII.16 WER) evenals naar Europese verplichtingen in het kader van de MiFID, PAD en PSD-richtlijnen, het KB inzake de te verstrekken informatie over de depositogarantie en het KB inzake gereguleerde spaarrekeningen).

3 Koninklijk besluit

3.1 Artikel 1

De Nederlandse vertaling van artikel 1, lid 1, klopt niet. De brc Verbruik stelt voor de Nederlandse versie als volgt te verbeteren in "De lijst van de meest representatieve aan een betaalrekening verbonden DIENSTEN is...".

3.2 Artikel 3

Deze bepaling is hernomen van het bestaande KB.

De brc Verbruik heeft onderzocht of deze bepaling niet verder geactualiseerd dient te worden, rekening houdend met onder meer de mogelijkheid tot internet/mobile banking, de toekomstige vergelijkingswebsite die het mogelijk zal maken de tarieven gemakkelijker te vergelijken, en het streven naar een papier-arme samenleving. Bovendien is deze mededeling niet verplicht door de PAD.

Zoals hierboven reeds aangegeven streeft de brc Verbruik naar een evenwicht tussen het vermijden van over-informatie enerzijds, en het correct informeren van de consument anderzijds.

Aangezien de consument reeds in het begin van het jaar een overzicht van de relevante vergoedingen van het vorige jaar ontvangt (via de vergoedingsstaat) en bij het aangaan van een klantenrelatie een overzicht krijgt van de tarieven van de in de lijst opgenomen diensten, is de brc Verbruik van oordeel dat de verplichte mededeling van de aan de zichtrekening verbonden diensten niet noodzakelijk is. Deze dubbele informatie zou ten opzichte van de consument verwarrend kunnen overkomen.

3.3 Artikel 4

De brc Verbruik stelt voor om in artikel 4 het woord "aangeboden" te vervangen door het woord "aangerekend". Deze aanpassing dient zowel in de titel als in de en overwegingen te gebeuren. Hierdoor wordt het immers duidelijk dat het niet over alle diensten gaat (ook diensten die consument niet heeft gebruikt).

3.4 Artikel 5

De brc Verbruik stelt voor om in artikel 5, 1° van het KB te verduidelijken dat het om een niet-gereguleerde spaarrekening dient te gaan.

De brc Verbruik stelt eveneens voor het 5de punt te veralgemenen tot "één of meer verrichtingen op afstand, en internetbankieren". Deze verrichtingen op afstand zijn immers niet beperkt tot spaarrekeningen en/of termijnrekeningen.

3.5 Artikel 6

Artikel 6 bevat voor de diensten bedoeld in artikel 5 een bepaling die gelijkaardig is aan de bepaling van artikel 3 van het ontworpen besluit. Dezelfde opmerking kunnen dan ook mutatis mutandis worden gemaakt voor deze bepaling.

De brc Verbruik wenst een globaal overzicht te krijgen van alle relevante informatieverplichtingen. Aangezien de elementen van hoofdstuk 2 niet onder de PAD-richtlijn vallen, dient er een overzicht te komen waardoor het zichtbaarder is of de informatieverplichtingen ten aanzien van de consument voldoende duidelijk zijn.

3.6 Artikel 7

Bij artikel 7 is de brc Verbruik van oordeel dat het woord “overhandigen” dient vervangen te worden door het woord “verstrekken”. In de andere artikels van het KB wordt immers ook telkens “verstrekken” vermeld.

De brc Verbruik vraagt eveneens artikel 7 (met betrekking tot het bewijsstuk) van toepassing te maken op al de diensten bedoeld in artikel 5. Dus ook op de diensten bedoeld in artikel 2° en 5° (termijnrekening, en de verrichtingen op afstand). Immers, door het schrappen van artikel 6, kan zo verzekerd worden dat de consument jaarlijks de nodige informatie blijft ontvangen. Artikel 5 en artikel 7 kunnen zo samengevoegd worden tot één artikel.

3.7 Artikel 8

De brc Verbruik houdt rekening met het feit dat de publicatie van het KB pas verwacht wordt tegen einde 2018. De financiële instellingen zullen hierdoor pas in 2019 van start kunnen gaan met de uitvoering van de volgende opeenvolgende projectfasen: analyse, implementatie, testen, productiestart.

De brc Verbruik vraagt daarom de overgangstermijn als volgt aan te passen:

- Voor het informatiedocument kan het project voor aanpassing pas (beg)in 2019 opstarten zodat dit pas vanaf 1/1/2020 kan worden ingevoerd.

VOORSTEL: Tot 31 december 2019 kan de prospectus bedoeld in artikel 1 van het voornoemde koninklijk besluit van 23 maart 1995 het informatiedocument betreffende de vergoedingen vervangen

- Voor de vergoedingenstaat kan het project voor aanpassing van de kostenregistraties pas in 2019 plaatsvinden zodat aangepaste kostenregistraties pas vanaf 1/1/2020 kunnen starten en de vergoedingenstaat (in verband met de vergoedingen van 2020) pas begin 2021 kan worden verstrekt.

VOORSTEL: Voor de vergoedingenstaat in 2019 en 2020, mag de betalingsdienstaanbieder nog het bewijsstuk bedoeld in artikel 10 van het koninklijk besluit van 23 maart 1995 betreffende de prijsaanduiding van homogene financiële diensten gebruiken.

- Voor de prospectus-informatiedocument dient men extra complexiteit en kosten te vermijden om de globale aanpassing op te splitsen in twee opeenvolgende aanpassingen te voorzien: eerst de termen en nadien de vorm. Wetsuittreksel “Art.VII.4/3. § 1. De betalingsdienstaanbieder maakt in zijn contractuele, commerciële en marketinginformatie bestemd voor de consument gebruik, indien toepasselijk, van de gestandaardiseerde termen in de lijst van de meest representatieve aan een betaalrekening verbonden diensten.” Er wordt voorgesteld om dit samen met het informatiedocument in te voeren op 1/1/2020.

VOORSTEL: Vanaf 1 januari 2020 maken contractuele, commerciële en marketinginformatie bestemd voor de consument gebruik, indien toepasselijk, van de gestandaardiseerde termen in de lijst van de meest representatieve aan een betaalrekening verbonden diensten.

3.8 Artikel 9 en 10

De opheffings-en slotbepaling dient te worden herbekeken op basis van de vraag van de brc Verbruik met betrekking tot de overgangsbepalingen.

3.9 Evaluatiebepaling

Aangezien de bijlage een lijst bevat met de meest representatieve aanduidingen, en aangezien het oordeel over de "representativiteit" rekening houdt met het aantal verrichtingen, en de prijs van deze verrichtingen, is het noodzakelijk dat deze tabel op geregelde tijdstippen wordt geüpdatet (zoals bepaald in de wet).

Als de prijzen of de aard van de verrichtingen immers in de loop der jaren fundamenteel wijzigt, dient deze tabel te worden aangepast.

De brc Verbruik vraagt dan ook dat er een bepaling in de tekst van het KB wordt ingevoegd waardoor de lijst in bijlage van het KB minstens om de 4 jaar dient herbekeken te worden.

4 Bijlage met lijst van de meest representatieve aan een betaalrekening verbonden diensten

4.1 Aanpassing van het aantal diensten opgenomen in de lijst.

Overwegende 16 van de richtlijn merkt op dat de vergelijking op basis van beknopte gestandaardiseerde informatie dient te gebeuren ("Consumenten zouden het meest gebaat zijn bij beknopte, gestandaardiseerde informatie waarmee het aanbod van de verschillende betalingsdienaars gemakkelijk te vergelijken is. De instrumenten waarmee consumenten het betaalrekeningaanbod kunnen vergelijken, zullen geen positief effect sorteren als het voordeel dat met de beste keuze gepaard gaat, niet opweegt tegen de tijd die gemoeid is met het doornemen van lange lijsten met vergoedingen die voor de diverse aangeboden betalingsdiensten worden aangerekend. Er moet een veelvoud aan instrumenten ter beschikking worden gesteld en er moet een consumententest worden georganiseerd. In dit stadium moet de terminologie betreffende de vergoedingen alleen voor de binnen de lidstaten meest representatieve termen en definities worden gestandaardiseerd om het risico op over-informatie te voorkomen en een vlotte invoering in de hand te werken.").

De brc Verbruik begrijpt dan ook dat er niet naar de meest uitgebreide lijst dient gestreefd te worden. De brc Verbruik vindt de voorgestelde lijst evenwel te beperkt. Bij het opstellen van de ontworpen bijlage met de lijst van « meest representatieve » diensten, werd er immers enkel gekeken naar de diensten die én door de consument het vaakst gebruikt worden én die voor de consument de hoogste kosten veroorzaken, wat zou impliceren dat de criteria enkel cumulatief mogen worden toegepast. De brc Verbruik wijst erop dat deze analyse niet in overeenstemming is met de interpretatieve guidelines van het EBA (guidelines on national provisional lists of the most representative services linked to a payment account and subject to a fee under the Payment Accounts Directive (2014/92/EU)).

De brc Verbruik vraagt dan ook dat de bijlage (lijst van de meest representatieve aan een betaalrekening verbonden tarieven) wordt aangevuld met de volgende aan een betaalrekening verbonden diensten:

- Domiciliëring;
- Doorlopende opdracht;
- Geoorloofde debetstand;
- Rekeningverzekering;
- Geldopneming met een debetkaart buiten de eurozone;
- Geldopneming met een kredietkaart buiten de eurozone;
- Geldopneming met een prepaidkaart buiten de eurozone.

De brc Verbruik vraagt eveneens om de volgende aan een betaalrekening verbonden dienst te schrappen uit de lijst:

- Plaatsen van contanten in euro aan het loket

4.2 Aanpassingen aan de formulering van de ontworpen bijlage

De brc Verbruik stelt volgende aanpassingen voor:

- De titel van de bijlage dient aangepast te worden als volgt: "lijst van de meest representatieve aan een betaalrekening verbonden diensten". Met andere woorden, het woord "tarieven" dient door het woord "diensten" te worden vervangen.
- De woorden "aanbieden van een vooraf betaalde kaart" zouden moeten aangepast worden in "aanbieden van een prepaid kaart". Deze terminologie is couranter, en zal dan ook gemakkelijker door de consument begrepen worden. De definitie dient bovendien ook licht gewijzigd te worden, het woord "kredietkaart" dient immers door het woord "betaalkaart" te worden vervangen;
- Ook bij de "geldopneming in euro met een voorafbetaalde kaart" zouden de woorden "voorafbetaalde kaart" te worden vervangen door prepaid kaart.
- Bij de definitie van "geldopneming in Euro" (zowel bij de definitie in verband met geldopneming met een debetkaart, met een kredietkaart als met een prepaidkaart), is het niet nodig om "van zijn of haar eigen rekening" te schrijven in de definitie. Voor wat betreft de debetkaart wordt dit impliciet veronderstelt dat het geld van zijn of haar eigen rekening wordt gehaald. Voor wat betreft de kredietkaart en de prepaidkaart is dit zelfs niet correct.
- Bij de "papieren overschrijving in euro" wordt voorgesteld om het woord "papieren" te schrappen. Immers, zoals bij 4.3 zal worden besproken, gaat dit om een dienst die via verschillende kanalen kan verleend worden. De definitie dient bijgevolg te worden veralgemeend.
- Bij het "duplicaat van rekeninguittreksels" kunnen de woorden "duplicaat van" om dezelfde reden geschrapt worden. Het woord "betaalrekening" dient te worden aangepast in het woord "rekening". De definitie dient bijgevolg te worden veralgemeend.

4.3 Weergave van het informatiedocument

De representatieve diensten dienen in een gestandaardiseerd presentatieformat (artikel 2 van het KB) te worden weergegeven.

De brc benadrukt dat het belangrijk is dat het informatiedocument voor alle representatieve diensten alle subdiensten en voorwaarden vermeldt, conform de uitvoeringsverordening (EU) 2018/34 van de Europese Commissie, en conform de EBA-guidelines.

Uittreksel EBA guidelines: "Many services may be delivered through different channels. For instance, certain payment transactions might incur different fees depending on whether they are made online, by telephone or in branch. As the pricing differentiation might be particularly pertinent to customers if the costs vary significantly between channels, competent authorities are asked to indicate this in the template. Subsequently, a fee, even if the charge differs depending on the channel used, should be considered as one in the list of 10–20 fees; PSPs will still be able to disclose the range of fees for that one service in the FID. It is recognised however that the facility to use a particular channel might in itself constitute the service (e.g. if a customer is charged a fee to be able to use telephone banking)".

Uittreksel - Uitvoeringsverordening (EU) 2018/34 van de Commissie van 28 september 2017 tot vaststelling van technische uitvoeringsnormen betreffende het gestandaardiseerde presentatieformat van het informatiedocument betreffende de vergoedingen en het desbetreffende gemeenschappelijke symbool, overeenkomstig Richtlijn 2014/92/EU van het Europees Parlement en de Raad "4. Wanneer afzonderlijke vergoedingen op één of meer van de volgende wijzen in rekening worden gebracht, geven de betalingsdienstaanbieders in de kolom „Vergoeding” van die dienst op een afzonderlijke regel een beschrijving van ieder stadium, ieder kanaal of iedere voorwaarde waarvoor een vergoeding in rekening wordt gebracht („Typen vergoedingen”): (a) voor verschillende stadia van de verlening van dezelfde dienst waarvoor een vergoeding in rekening wordt gebracht, zoals een vergoeding voor het openen van een rekening en daaropvolgende vergoedingen voor de uitvoering van de dienst; (b) voor verschillende kanalen via welke dezelfde dienst wordt aangevraagd, gebruikt of verstrekt, zoals de telefoon, een kantoor of online; (c) naargelang voor dezelfde dienst aan een specifieke voorwaarde wordt voldaan, zoals de inachtneming van een minimaal of maximaal drempelbedrag voor overmakingen of opnamen van contanten."

Zo zal het presentatiedocument onder de rubriek "rekeninguittreksel" onder meer onderafdelingen dienen te bevatten waarin de tarieven staan weergegeven voor "rekeninguittreksel via de post", "elektronisch rekeninguittreksel" en "duplicatie van rekeninguittreksel".

5 Tariefvergelijker

De brc Verbruik vraagt om tijdig geïnformeerd te worden over de ontwikkeling van de vergelijkingswebsite door de FSMA en desgevallend nog input te kunnen verlenen alvorens de vergelijkingswebsite definitief wordt gelanceerd.